

KOERSNOTA TOERISME

Februari 2023 | Doesburg

**GEMEENTE
DOESBURG**

VOORWOORD

Voor u ligt de Koersnota Toerisme. Met dit document geven we richting aan een aantal belangrijke keuzes die we moeten maken om het toerisme in Doesburg verder te optimaliseren en bestendigen.

Dit stuk vloeit voort uit de toekomstvisie van de gemeente Doesburg. Hierin zijn drie pijlers genoemd waar de gemeente Doesburg zich voor inzet. Dit is vertaald in het coalitieakkoord en het collegeprogramma. Voor de pijler kwaliteitstoerisme en toegankelijke natuurrecreatie zijn we toe aan de volgende stap. De vertaling van theorie naar praktijk. Van denken naar doen.

Besloten is om te kiezen voor het opstellen van een meerjarige visie waarin we realistisch doelen vaststellen. Uitgangspunt is daarbij om de veelzijdigheid van onze stad beter en intenser te beleven. Dit alles in harmonie met wonen, werken en recreëren.

Vooruitlopend op de visie ligt er nu een koersdocument voor. Want wil je een visie voor de langere termijn vaststellen, dan moet je uit kunnen gaan van een aantal uitgangspunten. En daarnaast ook over de mate waarin we als stad willen investeren in toerisme. Op korte termijn maar ook op structurele basis.

Stan Hillenaar

Wethouder kwaliteitstoerisme, toegankelijke natuurrecreatie en economie

INHOUD

Hoofdstuk 1: Inleiding

Aanleiding

Leeswijzer

P. 4

P. 5

P. 6

Hoofdstuk 2: Huidige situatie

Trots op Doesburg

Trends en ontwikkelingen

Samenvattend: SWOT-analyse toerisme

P. 7

P. 8

P. 9

p. 10

Hoofdstuk 3: Koers 2030

Ambitie toerisme Doesburg 2030

Speerpunten

Tot slot: Financiering en vervolg

p. 11

P. 12

P. 13

P. 14

1 Inleiding

AANLEIDING

Doesburg is een prachtige gemeente om te wonen, werken en recreëren. Een stad met een rijke en goed bewaard gebleven historie. Wat ooit begon als nederzetting, groeide in de Middeleeuwen uit tot een welvarende Hanzestad. Het middeleeuwse stratenpatroon en de grote hoeveelheid monumentale panden zijn daar de overblijfselen van.

Jaarlijks bezoeken meer dan 400.000 toeristen onze Hanzestad. In de Toekomstvisie van Doesburg staat *Kwaliteitstoerisme en toegankelijke natuurrecreatie* dan ook als één van de pijlers benoemd. Niet alleen voor bezoekers, juist ook voor eigen (regio) inwoners zijn goede voorzieningen belangrijk. Inwoners maken namelijk graag gebruik van het horeca- en retailaanbod in het centrum, brengen een bezoek aan de culturele voorzieningen, genieten van de evenementen en/of maken gebruik van de wandel- en fietspaden.

Om verdere invulling te geven aan de pijler toerisme, is het belangrijk om een visie te ontwikkelen. De visie moet richting geven aan toekomstige ontwikkelingen en duidelijke keuzes maken. Daarnaast moet de visie concreet zijn en aanzetten tot actie. Want alleen gezamenlijk kunnen de kansen die er zijn worden verzilverd. Voorop staat dat de sector op een kwalitatieve manier wordt ontwikkeld. Waarbij leefomgeving, economie, cultuur en natuur in balans zijn.

Nu eerst een koersnota, daarna een visie

Voorliggende Koersnota kan gezien worden als eerste aanzet voor de Visie Toerisme. Het schetst op hoofdlijnen de koers die de komende jaren

wordt ingezet. Vele analyses en bestaande documenten liggen hieraan ten grondslag. De eerste resultaten zijn tijdens een bijeenkomst op 26 januari 2023 besproken met ambtenaren, het college en de raad. In deze Koersnota is de opbrengst van die bijeenkomst verwerkt.

Komende maanden wordt de Koersnota samen met de sector vertaald naar een concrete visie, inclusief uitvoeringsprogramma voor de langere termijn. Daarmee wordt verdere invulling gegeven aan de pijler in de Toekomstvisie.

LEESWIJZER

Deze Koersnota dient als eerste aanzet voor de Visie Toerisme en bestaat uit drie op elkaar aansluitende hoofdstukken:

1. **Inleiding** met hierin kort de aanleiding en opzet van de koersnota toegelicht.
2. **Huidige situatie**. Met hierin op hoofdlijnen benoemd waarom men trots is op Doesburg en welke trends en ontwikkelingen zich afspelen waar Doesburg op in kan of moet spelen. Tenslotte is op bondige wijze weergegeven wat de belangrijkste sterktes en zwaktes, kansen en bedreigingen vormen voor toeristisch Doesburg.
3. **Koers 2030**. Hierin wordt het vergezicht geschetst, vertaald in een concreet wensbeeld en bijpassende ambitie. We identificeren een zestal inhoudelijke speerpunten die houvast bieden voor toekomstige ontwikkelingen.

2 Huidige situatie

TROTS OP DOESBURG

Doesburg heeft inwoners en bezoekers veel moois te bieden. En er zijn veel dingen die inwoners trots maken op Doesburg:

- › **Pittoreske Hanzestad.** Door haar historie als Hanzestad is Doesburg rijk aan historische monumenten en gebouwen. Met de Martinikerk, De Waag en Het Arsenaal als belangrijkste blikvangers. Maar met name het stratenpatroon van de binnenstad, de gevels en ook het immateriële erfgoed maakt dat bezoekers vandaag de rijke historie kunnen beleven. En zich kunnen verwonderen tussen alle bijzondere panden die bijna overal de nieuwsgierigheid opwekken om even binnen te kijken.
- › **De (schitterende ligging aan de) IJssel.** Doesburg is gelegen aan de IJssel, wat betekent dat het een prachtig uitzicht biedt en een aantal mooie wandel- en fietsroutes in de omgeving heeft. Met de recreatieve IJsselkade beschikt Doesburg over een populair stukje stad voor bezoekers en bewoners. Een mooie plek voor ontspanning, natuur en leuke activiteiten in de zomer (en winter).

- › **Lage & Hoge Linie.** Deze vormen een spannend stuk historie en zijn vandaag de dag bijzonder om te bezoeken aan de oost- en zuidkant van de stad. De linies vormen een beschermd rijksmonument en beschikken over belangrijke cultuurhistorische en natuurwaarden.
- › **Evenementen, cultuur en musea.** Cultuur en evenementen (waaronder festivals, concerten en andere evenementen) vormen een belangrijk onderdeel van het Doesburgse DNA. Variërend van de gezellige Hanzefeesten tot aanbod voor de culturele fijnproever. In de diverse musea wordt een rijk palet aan collecties getoond in verschillende vormen (van historisch tot hedendaags en van glas tot zilver).
- › **Gastvrijheid en gemeenschapsgevoel:** Inwoners van Doesburg zijn trots op hun stad en delen dit dan ook graag met bezoekers. Van nature is er sprake van een sterke gastvrijheid. Onderling is er sprake van een sterk gemeenschapsgevoel en gevoel van samenhang. Dit voel je als bezoeker en maakt Doesburg een prettige plek om te wonen en bezoeken.

RELEVANTE TRENDS & ONTWIKKELINGEN

Een koersnota betekent een blik vooruit. We onderscheiden enkele relevante trends en ontwikkelingen voor Doesburg. Deze bieden kaders en houvast waarbinnen de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van Doesburg plaatsvindt. En waar op kan of moet worden ingespeeld:

- › **Van meer naar beter.** De toeristische sector groeit. En brengt belangrijke economische waarde. Maar landelijk (en dit geldt ook voor Doesburg) komt steeds prominenter de roep om oog te houden voor de balans tussen economische waarde, maatschappelijke waarde en omgevingswaarde. Dit vraagt om een integrale benadering bij toekomstige keuzes. Met andere woorden: zorgt een ontwikkeling die bijdraagt aan economische waarde niet voor ongewenste effecten voor maatschappij en natuur? De balans hierin is essentieel.
- › **We gaan vaker, korter en op wisselende momenten op vakantie.** De gemiddelde verblijfsduur per vakantie daalt. Dit geldt voor zowel het inkomende vakantieverkeer als het binnenlandse vakantieverkeer. Echter, mensen kiezen er wel voor om vaker op vakantie te gaan. Niet alleen in de zomervakantie, maar ook in het voor- en naseizoen. De coronapandemie heeft Nederlanders bewust gemaakt van de mogelijkheden in eigen land. Doesburg vormt daarbij een pareltje dat zich in kansrijke positie bevindt om op deze trend in te spelen. Aanvullend vindt een groot deel van de recreatieve activiteiten in eigen omgeving plaats. Denk aan een rondje wandelen, fietsen of waterrecreatie. De thuismarkt is en blijft daarom een doelgroep die in belang toeneemt.
- › **Verhaallijnen zijn populair: Authenticiteit en storytelling.** We hebben steeds meer behoefte aan authenticiteit en het echte verhaal van een plek. Doesburg heeft dit in ruime mate. Dit brengt de uniciteit van de

stad in beeld en voegt beleving toe aan bijvoorbeeld monumentale panden. Het helpt daarbij om aan te sluiten bij het grotere geheel van de (Hanze)geschiedenis. Deze verhaallijnen kunnen zowel fysiek als digitaal worden verteld, waarbij nieuwere technieken als Augmented Reality letterlijk verhalen zichtbaar kunnen maken in de omgeving.

- › **Cultuur voor een bredere doelgroep toegankelijk.** De afgelopen jaren is de vraag naar cultuur toegenomen. Dit komt onder andere doordat cultuur voor een steeds bredere doelgroep toegankelijk wordt. Het feit dat mensen in hun vrije tijd graag leren en deze nuttig doorbrengen helpt daarbij. Bij cultuur komt recreatie en leren samen.
- › **Centra veranderen van een plek om te kopen naar een plek om te ontmoeten.** En evolueren daarmee van traditionele plek om te winkelen naar meer sociale en recreatieve plekken waar mensen samenkomen om te ontmoeten, eten, drinken, ontspannen en genieten van verschillende activiteiten en evenementen. Dit biedt nieuwe mogelijkheden voor lokale ondernemers (nieuw type ondernemerschap in de stad), maar ook voor het versterken van de band tussen bewoners, het lokale DNA en het toevoegen van nieuwe functies in de stad.
- › **Waterrecreatie is populair, ook bij jongeren.** Versterkt door corona is er een groei te zien in het aantal waterrecreanten. Tijdens de coronacrisis hebben er bijvoorbeeld recordverkoppen van boten plaatsgevonden. Nederlanders hebben massaal het water (her)ontdekt. Er is met name sprake van een verjonging van waterrecreanten. Een groot deel van deze (jonge) vaarders varen echt recreatief en worden gezien als mooi weer vaarders. Dit kan bijdragen aan de aantrekkelijkheid van Doesburg als stad, ook om te wonen en werken.

SAMENVATTEND: SWOT-ANALYSE TOERISME

Sterkte

- Als Hanzestad hebben we een prachtig decor.
- Het landschap: de IJssel en de Hoge en Lage Linie.
- Economisch gezien is toerisme belangrijk, dat blijkt ook uit de werkgelegenheidscijfers (9,7% t.o.v. 6,7% landelijk).
- Voorzieningenniveau versterkt door toerisme: evenementen, veel musea en horeca.
- Het aanbod in de binnenstad is verrassend en uniek, maar blijft kwetsbaar.
- Het Laliq Museum is een trekker voor de stad.
- Doesburg ligt perfect: de poort naar de Achterhoek en in de nabijheid van de Veluwe.
- Er wordt goed samengewerkt met Achterhoek Toerisme en Hanzesteden Marketing.
- Inwoners zijn trots op de stad en hun eigen leefomgeving.

Zwakte

- Er is weinig harde data over toerisme in Doesburg, waardoor sturing lastiger is.
- Het echte verhaal van Doesburg als Hanzestad is onvoldoende beleefbaar.
- De bewegwijzering in de stad en door de gemeente is verouderd en niet uniform.
- De parkeerdruk is te hoog. Vooral tijdens evenementen is dit een groot probleem.
- De OV-verbinding is niet optimaal, waardoor (te) vaak gekozen wordt voor de auto.
- Toerisme beperkt zich voornamelijk tot het hoogseizoen. In die

maanden wordt veel druk ervaren terwijl op andere momenten in het jaar het aantal toeristen (te) beperkt is.

- Veel aanbieders zijn afhankelijk van vrijwilligers. Dit maakt het voortbestaan kwetsbaar.
- Op het moment van schrijven is er beperkt budget en capaciteit voor de ontwikkeling van toerisme.

Kans

- Steeds meer toeristen hebben in de pandemie ontdekt hoe mooi Nederland is en blijven daardoor in eigen land. Daar komt bij dat men steeds vaker een lang weekend weg gaat.
- De passantenhaven biedt ontwikkelmogelijkheden.
- De campermarkt is groeiende.
- Waterrecreatie is populair en biedt kansen om ook een jongere doelgroep aan te trekken.
- 2023 is het Hanzejaar. Dit krijgt landelijke bekendheid en brengt de Hanzesteden verder onder de aandacht.
- Digitalisering en nieuwe technieken maken het mogelijk om niet (volledig) toegankelijke locaties beleefbaar te maken.

Bedreiging

- Verdere vergrijzing van inwoners en bezoekers. Daarnaast zorgt vergrijzing bij ondernemers ervoor dat het aanbod verder afneemt. Vooral omdat er steeds vaker problemen zijn in opvolging.
- Door de huidige energieprijzen en de coronacrisis kunnen bedrijven op langere termijn onder druk komen te staan.
- Draagvlak voor voorzieningen neemt (mede door de impact van online) verder af met leegstand tot gevolg.

3 Koers 2030

AMBITIE TOERISME DOESBURG 2030

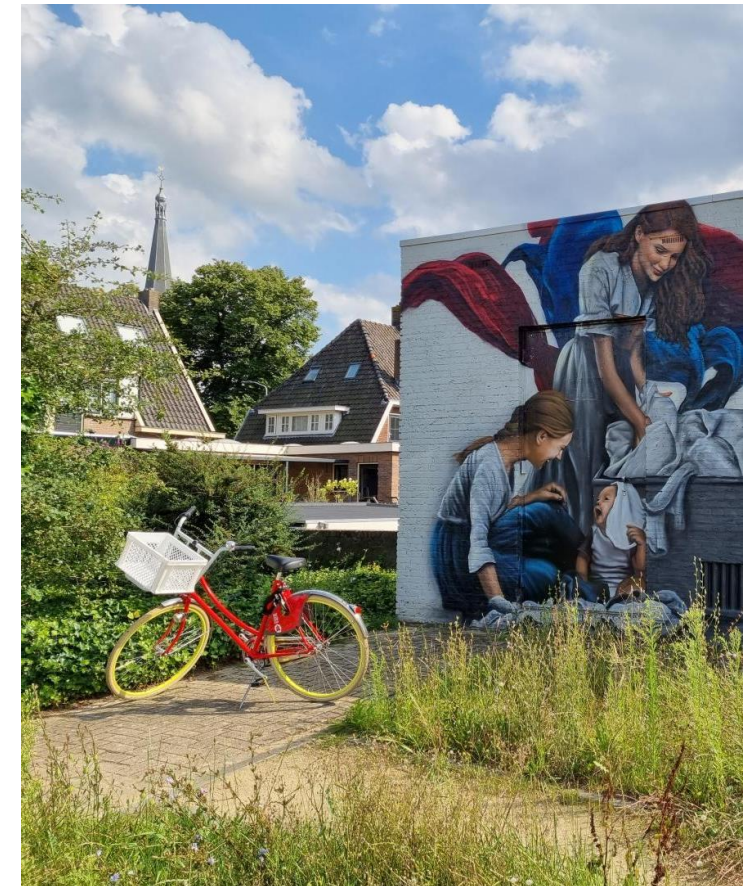
Koers Doesburg 2030:

“We zijn een echte Hanzestad. Dat waren we natuurlijk altijd al, maar nu kun je er niet meer omheen. Wie een bezoek brengt aan onze stad, beleeft onze geschiedenis op een interactieve manier. We hebben hiervoor actief samengewerkt met onze (regio) partners. Vooral ook voor de jongere doelgroep is er steeds meer te doen. In het centrum en langs het water vind je aantrekkelijk aanbod. Dat is een mooie aanvulling op de doelgroep die we van oudsher al wisten te trekken: de cultuur geïnteresseerde (oudere) toerist.

Met alles wat we doen, houden we rekening met de balans tussen economie, leefomgeving en gemeenschap. Toerisme is leuk, maar een prettige leefomgeving voor inwoners is leuker. Het één kan niet los gezien worden van het andere, de juiste balans is essentieel. Door keuzes te maken weten we bezoekers meer te spreiden. Zowel in tijd als in ruimte. Jaarrond is Doesburg aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers. Dit heeft het draagvlak voor voorzieningen verhoogd. Daarnaast is er actief ingezet op het verruimen van het “toeristische centrum”. Niet door het aanbod te spreiden, maar door logische routes ook andere delen van de stad en het buitengebied te betrekken. Zo profiteren we optimaal van toerisme!”

Ambitie Doesburg 2030

Doesburg is in 2030 een aantrekkelijke Hanzestad waar toerisme bijdraagt aan de leefbaarheid en levendigheid van de stad. We zijn jaarrond aantrekkelijk voor inwoners en toeristen. Toeristische bestedingen en werkgelegenheid vinden we belangrijk, maar zijn niet allesbepalend. Hierbij gaan we voor kwaliteit boven kwantiteit. Dit betekent ook dat we nadrukkelijk kijken naar de toegevoegde waarde voor de (leef)omgeving en de gemeenschap. Vanuit onze identiteit leggen we accenten op kwaliteitstoerisme, toegankelijke natuurrecreatie en een aantrekkelijk aanbod voor jong en oud.

SPEERPUNTEN

De vorige pagina omschrijft de koers die we als Doesburg willen nemen: het gewenste eindpunt. Dit bevat slechts de hoofdlijnen. In de nog op te stellen visie wordt deze koers verder ingekleurd en uitgewerkt. Daarbij staan de volgende speerpunten centraal:

1. **‘Juiste balans’ tussen economie, leefomgeving en de gemeenschap.** Dit punt is essentieel voor verdere ontwikkeling van de sector en raakt daardoor ook de overige speerpunten.
2. **Behouden van een aantrekkelijke binnenstad met een goede mix van functies.** Het is hierbij belangrijk dat het bestaande aanbod zo veel mogelijk blijft bestaan. Waar mogelijk wordt nieuw aanbod toegevoegd. Hierbij is het belangrijk dat de juiste keuzes worden gemaakt en functies zoals retail, horeca, cultuur en evenementen elkaar aanvullen en versterken. De stadscoördinator vervult een verbindende rol.
3. **Versterken verbinding tussen stad, land en water.** Onze gemeente biedt meer dan alleen een historisch centrum. Er liggen kansen om de verbinding met de omgeving (het land) en het water te versterken. Bijvoorbeeld door de Lage Linie voor iedereen toegankelijk te maken en de vispassage een sterkere plek in het toeristisch aanbod te geven. Om de verbinding te versterken zijn duidelijke routes en geclusterd aanbod belangrijk.
4. **Actief samenwerken.** Met de regio, maar ook met de ondernemers in de gemeente. Samenwerking vraagt om duidelijke keuzes met wie we op welke onderwerpen samenwerken (Hanzesteden Marketing, Achterhoek Toerisme, etc.).

5. **De gastvrijheid van onze Hanzestad verder uitdragen.** Zodat bezoekers en inwoners zich nog meer thuis voelen en de weg door onze gemeente weten te vinden.
6. **Zichtbaar en tastbaar maken van de (Hanze)geschiedenis.** Hierdoor komen de verhalen nog beter tot uiting in de stad. Fysiek, maar ook digitaal door innovatieve toepassingen. Initiatieven zoals de Canon van Doesburg dragen hier ook aan bij.

Bovenstaande speerpunten zijn opgesteld om focus in de werkzaamheden aan te brengen. Ze kunnen gezien worden als de kapstok waaraan (toekomstige) acties worden opgehangen. Ook bieden de speerpunten ruimte om verdere invulling aan te geven in de visie. Dit is belangrijk om (toerisme in) Doesburg op een gepaste manier vooruit te helpen.

Randvoorwaardelijk, maar buiten de scope van deze Koersnota

De parkeerdruk in Doesburg is hoog. Dit wordt versterkt door toeristische activiteiten. Om inwoners en bezoekers nu en in de toekomst gastvrij te kunnen ontvangen, is het hebben van goede parkeervoorzieningen een vereiste. Onderzocht moet worden welke mogelijkheden er binnen Doesburg zijn. Bijvoorbeeld in de vorm van aanvullende (tijdelijke) parkeerplaatsen met goede bewegwijzering. Daarnaast moeten alternatieve vervoersmiddelen worden gestimuleerd. Bijvoorbeeld vanaf station Dieren (in de vorm van elektrische fietsen). Er wordt op dit onderwerp aangesloten bij het thema mobiliteit en het nog op te stellen Mobiliteitsplan.

TOT SLOT: FINANCIERING EN VERVOLG

Met het opstellen van deze visie wordt duidelijk welke structurele financiële middelen noodzakelijk zijn om de pijler 'Kwaliteitstoerisme en toegankelijke natuurrecreatie' uit de Toekomstvisie op een gepaste manier door te ontwikkelen. Samen met de sector wordt hier invulling aan gegeven.

Externe participatie in vervolgtraject

Eerder werd al aangegeven dat na het vaststellen van voorliggende Koersnota gewerkt wordt aan een visie inclusief uitvoeringsprogramma 2023 – 2030. Dit doen we als gemeente niet alleen. De visie wordt samen met de sector opgesteld. Komende maanden gaat er externe participatie plaatsvinden. Zo wordt de visie en bijbehorend uitvoeringsprogramma van de gemeente en sector samen. Gezamenlijk zijn we immers ook komende jaren verantwoordelijk voor de sector. Het streven is om voor de zomer de visie (in concept) gereed te hebben.

**GEMEENTE
DOESBURG**